

Іщенко Анна Миколаївна
викл. ФСП КПІ ім. Ігоря Сікорського
Ishchenko.kpi@gmail.com

Науковий керівник:
Чукот С. А., д. н. держ. упр., проф.
ФСП КПІ ім. Ігоря Сікорського

ГЕНДЕРНИЙ МЕЙНСТРИМІНГ В РОЗУМНИХ МІСТАХ ПОСТКОВІДНОГО СВІТУ

30 вересня 2019 року Президент України видав Указ «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [1], в якому підтримав курс країни на забезпечення досягнення глобальних цілей сталого розвитку та результатів їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, викладених у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна». Досягнення взятих на себе зобов'язань, в тому числі, передбачає розв'язання поставлених завдань за ціллю 5: Гендерна рівність та цілі 11: Сталий розвиток міст та спільнот, а також інших цілей, для яких гендерна тематика є наскрізною. Між тим, динаміка основних індикаторів, які визначають стан досягнення цілей, в цілому не є однозначно позитивною. Крім того, за Індексом гендерного розриву в 2021 році Україна втратила 15 позицій у порівнянні із попереднім роком [2]. Все це, а також існування значного цифрового та технологічного розриву в нашій країні зумовлює не тільки необхідність розв'язання проблем зі впровадження концепції розумного міста в нашій країні, але також виконання ґрунтовного дослідження із пошуку гальм та драйверів впровадження гендерного мейнстрімінгу в розумних містах для удосконалення існуючої на місцевому рівні політики. Крім того, актуальність розв'язання цього завдання тільки підсилюється необхідністю подолання викликів, що постали перед містами під час пандемії.

Часто, дискурс щодо розвитку розумних міст ведеться в царині необхідності впровадження тих чи інших інформаційно-комунікативних технологій, нових цифрових інструментів та їх впливу на покращення комфортності проживання у місті. В управлінському контексті найчастіше мова ведеться про формування стратегії та загальної візії. Так, наприклад, для пришвидшення розвитку розумних міст в Україні, дослідниця Позднякова А.М. рекомендує, зокрема, об'єднання

зусиль муніципалітету з приватним сектором, дослідницькими інститутами, громадянським суспільством для розроблення спільного бачення стратегії; підкреслює необхідність розбудови інфраструктури, поширення доступності ІКТ для широкого кола осіб; акцентує увагу на створенні власної платформи розумного міста для комунікації, публікації проектів, організації заходів тощо [3, с.57]. Дійсно, ці заходи вбачаються як актуальні, і, в тому числі, в аспекті впровадження у ці напрямки наскрізної гендерної тематики. А ефективність такого впровадження багато в чому залежить від попереднього вивчення поточної ситуації за різностороннім інструментарієм та в різних потенційних сферах впровадження гендерно чутливого підходу. Подолання наслідків пандемії, врахування потреб різних категорій населення в контексті обмеження поширення існуючої коронавірусної інфекції, а також інших, виникнення яких можливе у майбутньому, також вимагає отримання результатів конкретних досліджень.

В такому контексті варто згадати, що при формуванні стратегії та візії впровадження концепції розумних міст в Україні важливу роль гаранта, бенефіціара та стейкхолдера відіграють муніципалітети. Тому важливо, перш за все, поруч із готовністю пересічних громадян, вивчати і готовність представників міської влади до цифровізації, яка є неминучою у разі переходу до концепції розумних міст, але разом з тим, і їх ставлення до гендерних аспектів та чутливих тем. Розуміння та сприйняття гендерних аспектів є запорукою успішності соціальної складової функціонування розумних міст у розумінні підвищення спроможності до інклюзивності, справедливості та прозорості.

Наведемо як приклад результати дослідження, ініціатором якого був НАДС спільно з Центром адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, а виконавцем – Навчально-науковий центр прикладної соціології «Соціоплюс» КПІ ім. Ігоря Сікорського. Зауважимо, що дослідження було проведено в серпні 2021 року, отже в час, коли респонденти вже мали тривалий досвід роботи під час карантинних обмежень. Окремою гілкою даного дослідження стало опитування проведене виключно серед представників органів місцевого самоврядування міста Києва. Проведене дослідження виявило деякі тенденції, що засвідчили існування гендерних стереотипів та проявів гендерної дискримінації в середовищі представників органів місцевої влади міста Києва. Наприклад, відповідно до результатів опитування на думку жінок, які взяли участь у дослідженні, саме представниці жіночої статі в реальному житті зазнають гендерної дискримінації

щодо кар'єрного зростання в порівнянні із представниками чоловічої статі. 38,3% жінок, що взяли участь в опитуванні, вважають, що жінки в реальному житті зазнають гендерної дискримінації щодо кар'єрного зростання на противагу тільки 20,7% у відповідному показнику у відповідях чоловіків. 44% респондентів хоча б раз доводилося відмовлятися від можливостей кар'єрного зростання заради сім'ї, при цьому, серед жінок таких респондентів - 46%, що відчутно нижче показника серед чоловіків (34,5%) [4]. Таким чином, можна припустити, що середовище, яке має бути провідником гендерного мейнстримінгу, також страждає від гендерних стереотипів та окремих проявів дискримінації, а тому його удосконалення теж має бути включене до плану впровадження гендерних аспектів в процес управління містами. Що ж до інших результатів опитування, то цікавими видаються результати щодо самооцінки рівня володіння цифровими навичками. Отримані результати засвідчили, що найкраще розвинутою цифровою навичкою опитаних є пошук необхідної інформації та цифрового контенту в мережі Інтернет - 70 % опитаних оцінили цю свою навичку як високу. Для порівняння: таку навичку як робота із базами даних на високому рівні оцінили тільки 23% опитаних.

Самооцінка рівня цифрових навичок державними службовцями під час виконання службових обов'язків

В контексті нерозвиненості сучасних міст у нашій країні, в ситуації коли тільки окремі з них набувають рис розумних міст 1.0, та мають деякі ознаки розумних міст

2.0 знання та досвід більш розвинених розумних міст світу, які зосереджували свою увагу виключно на цифрових моментах впровадження концепції, і тільки зараз мають змогу вирівнювати гендерну ситуацію, дають нам змогу уникнути даної ситуації, та відразу застосовувати гендерно чутливе управління, впроваджувати гендерний мейнстрімінг в концепції розвитку міст відразу поруч із завданнями зі впровадження цифрових технологій.

Врахування гендерних акцентів в процесі управління розумними містами - процес тривалий, що вимагає систематичної уваги та комплексного підходу. Але складність його імплементації повністю виправдана, зважаючи на внесок гендерного мейнстрімінгу у розв'язання цілей розвитку міст, що характеризуються високим рівнем соціальної інклюзії та суспільної цінності; міст, що побудовані не на засадах однакового підходу до усіх, а міст, де застосовується розумний та справедливий підхід відповідно до потреб та можливостей. А в контексті розумної політики та розумного управління, такий підхід дозволить органам місцевої влади та особам, які приймають рішення, більш ефективно розподіляти наявні ресурси, що, неодмінно, призведе до підвищення якості та безпеки життя людей, високий рівень яких є засадничою метою сталого розвитку.

Список використаної літератури:

1. Указ Президента України "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року" від 30 вересня 2019 року №722/2019.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
2. Global Gender Gap Report 2021. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2021.pdf
3. Позднякова А.М. Впровадження концепції розумних сталих міст в Україні: особливості та рекомендації. URL: http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/2_70_2_2019_ukr/8.pdf
4. Дослідження «Жінки та чоловіки на державній службі: опитування серед держслужбовців м. Києва». URL: <http://socioplus.kpi.ua/research/gender/>